

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΤΡΙΤΗ 8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2026

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

A1. Το απόσπασμα του Κειμένου 1 αναφέρεται στους τρόπους με τους οποίους η κατανάλωση και η παραγωγή θα γίνει βιώσιμη. Αρχικά επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητά από τις επιχειρήσεις μία σειρά δεσμεύσεων για τη στήριξη της βιώσιμης κατανάλωσης, όπως τον προσδιορισμό του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος, την κυκλικότητα στις δραστηριότητές τους και τον σεβασμό της κοινωνικής βιωσιμότητας. Παράλληλα, θεωρείται ότι η μετάβαση σε μια πράσινη οικονομία είναι και συλλογική ευθύνη ώστε να ευαισθητοποιηθούν και οι μελλοντικές γενιές.

- B1.** 1. α
2. α
3. β
4. α
5. β

B2. α. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 ως μέσα πειθούς αξιοποιούνται τεκμήρια και συγκεκριμένα αριθμητικά δεδομένα και παραδείγματα. Τα αριθμητικά δεδομένα («7 δισ. παγκόσμιο πληθυσμό», «100 εκατομμύρια τόνοι τροφίμων ετησίως καταλήγουν στα σκουπίδια») χρησιμοποιούνται ως αποδείξεις για τη δυσκολία της βιωσιμότητας του πλανήτη σε επίπεδο κατανάλωσης και παραγωγής. Με τα παραδείγματα («π.χ. σε ενέργεια, εργασία») επεξηγείται σε ποιους τομείς υπάρχει άσκοπη κατασπατάληση πόρων από προϊόντα που δεν καταναλώνονται ενώ δεσμεύονται πόροι.

β. Μετασχηματισμός σε α' πληθυντικό:

«Εμείς οι πολίτες ενδιαφερόμαστε για την κλιματική αλλαγή, αλλά πολλοί αντιμετωπίζουμε ταυτόχρονα πολύ άμεσα προβλήματα. Και όταν εμπλεκόμαστε, εισπράττουμε αντιφατικά μηνύματα από τους πολιτικούς και τη βιομηχανία.»

Με τη μετατροπή σε α' πληθυντικό το ύφος του αποσπάσματος από αντικειμενικό και απρόσωπο γίνεται πιο οικείο, ζωντανό και παραστατικό, καθώς παρέχεται στο αναγνώστη το αίσθημα συμμετοχής στις απόψεις του καθηγητή ο οποίος εντάσσει και τον εαυτό του στο ευρύτερο σύνολο των πολιτών.

B3. Ο τίτλος του Κειμένου 2 «Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι θέμα πολιτικής βούλησης» είναι ρηματικός, εκτενής και κυριολεκτικός. Με τον τίτλο διατυπώνεται η βασική θέση του συνεντευξιαζόμενου ότι η απάντηση στις σοβαρές περιβαλλοντικές προκλήσεις είναι θέμα πολιτικής βούλησης, το οποίο τεκμηριώνεται και από τις απαντήσεις του, οπότε ο τίτλος είναι αντιπροσωπευτικός του νοήματος του κειμένου. Στη δεύτερη απάντησή του υπάρχουν δύο ενδεικτικά σημεία αναφοράς. Το πρώτο στο χωρίο «εισπράττουν αντιφατικά μηνύματα από τους πολιτικούς και τη βιομηχανία ... προκειμένου να την αντιμετωπίσουν.» όπου επισημαίνει πως οι πολιτικοί, ενώ επισημαίνουν ότι η κλιματική αλλαγή είναι μεγάλη απειλή, ενθαρρύνουν τους πολίτες για μικρές ατομικές δράσεις οι οποίες δεν αποδεικνύουν την έκταση του προβλήματος. Το δεύτερο χωρίο βρίσκεται στο τέλος της απάντησής του «Η πραγματικότητα είναι ότι ο μετασχηματισμός της οικονομίας μας είναι αναγκαίος, για να ευδοκιμήσει η ανθρωπότητα αυτόν τον αιώνα, αλλά οι πολίτες δεν ακούνε αυτό το μήνυμα.» και με αυτό δηλώνει σαφώς ότι πρέπει να ληφθούν ριζικές λύσεις από τους πολιτικούς στο πλαίσιο της οικονομίας για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα.

Γ1. Το ποιητικό υποκείμενο στη θέα εικόνων φυσικής καταστροφής αρχικά βιώνει έντονα αρνητικά συναισθήματα, θλίψη, τρόμο, και απελπισία που σταδιακά θα το οδηγήσουν σε μία σημαντική συνειδητοποίηση και λύτρωση. Όπως εύγλωττα φανερώνει **ο τίτλος** του ποιήματος «Κάηκε ΟΛΟΣΧΕΡΩΣ το εγώ» το ποιητικό υποκείμενο κάνει μια σημαντική υπέρβαση, αυτή του ατομικισμού. Συνειρμικά η φράση «κάηκε ολοσχερώς» αλλά και λέξεις με έντονο συγκινησιακό φορτίο όπως «πνιγμός», «κατακλυσμός», «φρίκη», «τρόμος» αισθητοποιούν εικόνες φυσικής καταστροφής που καθημερινά πια προβάλλονται στα δελτία ειδήσεων και δυστυχώς συμβαίνουν παγκοσμίως, αλλά και τα συναισθήματα που προκαλούν. Με τη **μεταφορά** «κατάξερη πεδιάδα του μέλλοντός σου» σε συνδυασμό με τη **χρήση του β' ενικού προσώπου** που κυριαρχεί στο ποίημα, η ποιητική φωνή δημιουργεί μια τρομακτική, δυσοίωνη εικόνα και υποβάλλει τον αναγνώστη στη συνειδητοποίηση πως δεν θα μπορεί πια η φύση να αποτελεί το «καταφύγιο» γαλήνης κι ομορφιάς για κανέναν. Ωστόσο η φρικτή αυτή συνειδητοποίηση, παράλληλα με το υποκριτικό ενδιαφέρον μερικών («τα προγνωστικά των άχρηστων σοφών»), οδηγεί το ποιητικό υποκείμενο στη λύτρωση και την ανακούφιση, όπως φανερώνει **η αντίθεση** στη δεύτερη στροφή («Όμως ...αγαλλίαση»). Συνειδητοποιεί τη μικρότητα και την ασημαντότητά του («δεν γαντζώνεσαι πια στα κάγκελα της ασημαντότητάς σου»), θέτει σε προτεραιότητα τη σωτηρία του φυσικού περιβάλλοντος και αφοσιώνεται σε αυτή («σ' αυτή παραδίνεσαι μ' όλο σου το κορμί»).

Συμφωνώ απόλυτα με τη στάση ζωής που υιοθετεί το ποιητικό υποκείμενο. Δεν υπάρχει πλέον κανένα περιθώριο για κινδυνολογίες και ημίμετρα. Απαιτείται συνειδητοποίηση του μεγέθους του προβλήματος, ανάληψη ατομικής ευθύνης και δράση για τη σωτηρία του πλανήτη, όπως είπε ο Ν. Καζαντζάκης: «Ν' αγαπάς την ευθύνη. Να λες: Εγώ, εγώ μονάχος μου έχω χρέος να σώσω τη γη. Αν δε σωθεί, εγώ φταίω»

Δ1. ΘΕΜΑ: Περιβάλλον- κλιματική κρίση

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: Ομιλία στο πλαίσιο σχολικής εκδήλωσης με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος.

ΔΕΔΟΜΕΝΟ: Η άποψη που διατυπώνεται στο κείμενο «Ωστόσο ...όλον τον πλανήτη» καθώς και η ευθύνη του καταναλωτισμού για την οικολογική κρίση.

ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 1: Γιατί ευθύνεται ο σύγχρονος καταναλωτικός τρόπος ζωής για την κλιματική κρίση;

ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ 2: Η απαιτούμενη στάση ζωής των νέων για ένα βιώσιμο μέλλον για τον πλανήτη.

Ενδεικτική απάντηση-σχεδιάγραμμα

Προσφώνηση: «Αξιότιμοι εκπαιδευτικοί, αγαπητοί συμμαθητές και συμμαθήτριες»

Πρόλογος

- Αναφορά στην Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος.
- Η κλιματική κρίση δεν αποτελεί μελλοντική απειλή αλλά σύγχρονη πραγματικότητα.
- Αναφορά στον σύγχρονο καταναλωτικό τρόπο ζωής και σύνδεση με το πρόβλημα.

Z1: Ευθύνη καταναλωτικού τρόπου ζωής

1. Υπερκατανάλωση και εξάντληση φυσικών πόρων
 - αγορά περισσότερων προϊόντων από όσα είναι αναγκαία
 - συνεχής και γρήγορη αντικατάσταση προϊόντων
 - σπατάλη νερού, ενέργειας, πρώτων υλών
2. Παραγωγή αποβλήτων και εκπομπές αερίων
 - πλαστικές συσκευασίες
 - χημικά απόβλητα και καυσαέρια
 - ρύπανση εδάφους, υδάτινων πόρων και ατμόσφαιρας

3. Καταναλωτική νοοτροπία και έλλειψη πολιτικής μέριμνας

- ταύτιση της ευτυχίας με την απόκτηση αγαθών – υλικός ευδαιμονισμός
- δημιουργία πλασματικών αναγκών μέσω της διαφήμισης
- ενίσχυση του φαύλου κύκλου παραγωγής – κατανάλωσης και ατιμώρητη ασυδοσία των επιχειρήσεων

Z2: Στάση ζωής των νέων

Ατομικό επίπεδο

- συνειδητές και περιορισμένες αγορές
- αποφυγή σπατάλης
- επισκευή αντί για αντικατάσταση
- ανακύκλωση
- περιορισμός χρήσης πλαστικού
- εξοικονόμηση νερού και ηλεκτρικής ενέργειας
- οικολογικοί τρόποι μετακίνησης

Συλλογικό επίπεδο

- συμμετοχή σε περιβαλλοντικές δράσεις
- εθελοντισμός
- δένδροφυτεύσεις/καθαρισμοί
- περιβαλλοντική εκπαίδευση
- ευαισθητοποίηση της κοινωνίας.

Επίλογος

- Το περιβάλλον είναι κοινή κληρονομιά όλων των έμβιων όντων.
- Απαιτείται ατομική και συλλογική δράση καθώς και ριζική αλλαγή νοοτροπίας.
- Έμφαση στην ευθύνη της νέας γενιάς - έκφραση αισιοδοξίας.

Αποφώνηση: «Σας ευχαριστώ»